

25.8.2016

Laboratoriopyynnöt ja näytteenottoaika polikliinisessä näytteenotossa, ulkomaalaisten henkilöiden laboratoriopyynnöt ja potilaan tunnistus sekä kotinäytteenotto

Laboratoriopyynnöt ja näytteenottoaika polikliinisessä näytteenotossa

Potilas voi käydä näytteenotossa missä ISLABin näytteenottopisteessä tahansa. Potilaan saapuessa polikliiniseen näytteenottoon näytteenottaja hakee hänelle ohjelmoidut laboratoriopyynnöt laboratoriotietojärjestelmästä. Näytteenottaja näkee samanaikaisesti kaikki potilaalle kunnallisen terveydenhuollon (erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon) sekä työterveyshuollon suunnittelemat pyynnöt riippumatta pyytäjistä. Näytteenottajat eivät tunne potilaiden hoitopolkuja eivätkä voi aina tietää milloin tietty näyte on tarkoitus ottaa, jos potilas ei tule näytteenottoon suunniteltuna ajankohtana. Näytteenottaja haastattelee potilasta hänen saamistaan mahdollisista ohjeista, mutta siltikin näytteitä jää ottamatta tai näytteitä otetaan liian aikaisin.

Laboratoriopyyntöjen tekemisessä on tärkeää:

- Potilas ohjataan tulemaan näytteenottoon suunniteltuna näytteenottopäivänä. Näin potilaan hoidossa tarvittavat tulokset ovat käytettävissä mahdollisimman oikea-aikaisesti. Potilaan ohjaamisessa voitte apuna käyttää potilasohjetta "Valmistautuminen laboratoriotutkimuksiin", jossa on paikka suunnitellulle näytteenottoajalle (www.islab.fi/terveydenhuollon_ammattilaisille/potilasohjeet).
- Niissä tilanteissa, joissa näytteenottopäivää ei saa muuttaa, pyytaja laittaa näytteenottajalle lisätiedon "päivää ei saa muuttaa". Viesti näytteenottajalle laitetaan pyyntöjärjestelmissä seuraaviin huomiokenttiin, jolloin tieto siirtyy laboratoriolle ja näytteet otetaan vain tuona päivänä:
 - Effica: "Lisätiedot"
 - Mediatr: "Tilaaja/huom"
 - Pegasos: "Tilaajan huomautus" (siirtyy 40 merkkiä)
 - Weblab: "Viesti näytteenottajalle" (noin 15 merkkiä siirtyy laboratoriolle)
- Näytteenottoon saapuvalla potilaalla täytyy olla pyyntö tehtynä tietojärjestelmään. Ilman lähetettyä (avoinna olevaa pyyntöä) laboratorio ei voi ottaa näytteitä.
- Kun kotiutatte potilaita erikoissairaanhoidosta ja jos kotikunnan perusterveydenhuollon yksikkö jatkaa potilaan hoitoa ja huolehtii laboratoriopyyntöjen tekemisestä, ohjatkaa potilas menemään omaan perusterveydenhuollon yksikköön, ei laboratorioon. Perusterveydenhuollon yksikkö ohjaa potilaan laboratorioon tarvittavat pyynnöt tehtyään. Näin potilaalle löytyy pyynnöt hänen saapuessaan näytteenottoon.
- Tehdään vain tarvittavat pyynnöt. Useamman, laboratorion riippumattoman syyn takia, laboratorio ei karsi tai poista hoitoyksikön tekemiä pyyntöjä silloinkaan, kun potilaalla on esim. kaksi samaa, eri hoitoyksiköiden tekemää pyyntöä. Laboratoriovastaus menee aina tietylle laboratoriopyynnölle ja hoitoyksiköllä voi olla esim. kuittaussysteemi, jossa pyynnön tekijälle tulee kuittaus, kun tutkimustulokset tuolle pyynnölle ovat valmiit. Tai tekstiviestipalvelu toimii vain tietyn yksikön pyynnöillä ja silloin vastausten tulee mennä tuolle pyynnölle. Organisaatioilla voi myös olla rajoituksia siinä, miten ja kuinka laajasti eri hoitoyksiköiden pyyntöjä sekä vastauksia nähdään.

Helpottaaksemme päätöksen tekemistä näytteenotossa ja varmistaaksemme, että näytteet tulevat otetuiksi hoitoyksikön tarkoituksen mukaisesti silloinkin kun potilas ei ehkä saavu näytteenottoon suunniteltuna päivänä noudatamme seuraavia yleisperiaatteita potilaan haastattamisen lisäksi:

- Näytteenottotilanteessa otetaan kyseiselle päivälle tehtyjen pyyntöjen näytteet.
- Lisäksi katsotaan pyynnöt viikon päähän tulevaisuuteen ja kahden kuukauden päähän menneisyyteen ja pääsääntöisesti otetaan nämä näytteet.
- INR-tutkimus pyritään ottamaan suunniteltuna näytteenottopäivänä
- Kestopyynnöillä näytteet voidaan ottaa asiakkaan haastattelun perusteella (esim. INR-tutkimus ja reumakontrollit)
- Päivystystilanteissa otetaan pääsääntöisesti vain päivystysyksikön pyytämät näytteet.

25.8.2016

Ulkomaalaisten henkilöiden laboratoriopyynnöt ja potilaan tunnistus

Ulkomaalaisen saapuessa terveydenhuoltoon, hänelle annetaan väliaikainen henkilötunnus, jonka avulla laboratoriopyynnöt siirtyvät laboratorion tietojärjestelmään. ISLABin laboratoriotietojärjestelmään siirtyvät kaikki ISLABin alueella tehdyt pyynnöt. Potilas tunnistetaan nimen ja henkilötunnuksen perusteella. Väliaikaisia henkilötunnuksia annettaessa laboratoriotietojärjestelmästä on löytynyt esim. kolme samannimistä henkilöä, joilla on sama syntymäpäivä, mutta eri henkilötunnuksen loppuosa. Jotta potilaan tunnistus toteutuu ja tulokset siirtyvät oikean potilaan tietoihin, on erittäin tärkeää, että näytteenottoon tuleva potilas tietää koko potilastunniensa eli nimen ja sen henkilötunnuksen, jolle hänen pyyntönsä on tehty.

Kun lähetätte väliaikaisella henkilötunnuksella olevan potilaan näytteenottoon, antakaa hänelle mukaan laboratoriolähete, jossa on kirjattuna se nimi ja henkilötunnus, jolle olette pyynnöt tehneet. Lisäksi läheteeseen on hyvä laittaa pyydetyt tutkimukset. Tämä avulla voimme varmistua, että otamme laboratoriojärjestelmästä oikean henkilön pyynnöt. Ilman tietoa henkilötunnuksesta, näytteitä ei voida ottaa.

Kotinäytteenotto

Kotisairaanhoidon piirissä olevan potilaan verinäytteenotto voidaan tehdä ISLABin henkilökunnan toimesta potilaan kotona, mikäli kotisairaanhoidon ei saa otettua näytettä ja potilasta ei hänen heikon kuntosensa takia voida saattaa näytteenottoon ISLABin laboratorioon. Kotinäytteenotto tehdään siis vain erikoistilanteissa. Pyytävä kotisairaanhoidon yksikkö sopii kotinäytteenotosta aina paikallisen laboratorion kanssa ja pyytävän yksikön on tehtävä potilaalle Pt-Notto2 -pyyntö (9901) haluttujen näytetutkimusten lisäksi ennen näytteenottoa. Kotinäytteenoton hinta on 1.10.2016 alkaen 50 €, mikä kattaa matkakustannuksen potilaan kotiin ja takaisin. Lisäksi peritään normaali näytteenottomaksu.

Kari Punnonen
Johtava ylilääkäri
Toimitusjohtaja

Jarkko Romppanen
Osastonylilääkäri
p. 044 717 8739

Ulla Dunder
Sairaalakemisti
p. 044 717 8834

Jakelu

OA:PREANA
Aluelaboratorioiden johtajat
Neuvotteluryhmien puheenjohtajat (jakelu aluelaboratorioista)
ISLABin alueen sairaalat ja terveystilat